

גמ"ר 7092/02/15 - מדינת ישראל נגד ציון מתתיהו

בית משפט השלום לתעבורה בתל אביב - יפו

23 יולי 2017

גמ"ר 7092-02-15 מדינת ישראל נ' מתתיהו

לפני כבוד השופטת דורית בונדה
המאשימה מדינת ישראל

נגד
הנאשם ציון מתתיהו

גזר דין

הקדמת מילין:

תאונה דרכים קשה בה מצאה את מותה המנוחה ***** ז"ל, עת הנאשם נסע לאחור במשאית לפינוי אשפה ופגע בה. המנוחה איבדה את חייה ברגע אחד.

באותו רגע ממש נהפכו גם חייו של הנאשם על פיהם.

נאשם זה מכיר מקרוב את תחושת האובדן הקשה. בהיותו בן 17 בלבד איבד את אחיו בן ה- 15 בתאונת דרכים קטלנית. גם אחיינה של אמו נהרג בתאונת דרכים קטלנית.

בעת ניהול תיק זה ביתו הקטינה של הנאשם נפגעה בתאונת דרכים תוך שנגרמו לה שברים בגופה והיא נזקקה לשני ניתוחים.

תאונות הדרכים פוגעות בכל חלקה טובה, זהו נגע בו יש להיאבק. נגע זה למרבה הצער הביא למותה של המנוחה וכן הביא קודם לכן לטרגדיות קשות במשפחת הנאשם. כעת הנאשם עצמו עומד במרכזה של הטרגדיה לה הוא עצמו גרם.

טרגדיה זו היא טרגדיה כפולה. טרגדיה למנוחה וטרגדיה לנאשם ולמשפחתו.

אין להשוות בין טרגדיה אחת לרעותה. בקטל בכבישי הארץ המדממים אין "מנצחים". המחיר קשה מנשוא לכולם.

בעקבות התאונה אובחנו אצל הנאשם תסמינים האופייניים לנפגעי טראומה כשהוא מטופל נפשית.

הטלטלה אותה עבר הנאשם בעקבות התאונה הצטרפה כעת אל אירועי העבר אשר פקדו את הנאשם ומשפחתו. שוב הוצפו קשיים מן העבר. שוב התמודדות עם מראות קשים מנשוא, הפעם של המנוחה.

עמוד 1

הנאשם בדבריו לעונש סיפר כי מראות התאונה לה גרם - לא נותנים לו מנוח. חיי נהרסו.

מובן כי את המנוחה אין להשיב. עונש חמור ככל שיהיה לא ישיב אותה אל עולם החיים.

מנגד, העונש אשר ייגזר על הנאשם כעת יש בו כדי לחרוץ גורלות. את גורלו שלו, של ילדיו, של רעייתו, של משפחתו.

הנאשם אשר התייצב לכלל הדיונים יחד עם משפחתו, אחז בקביעות את ראשו בשתי ידיו. ראשו היה שמוט כלפי מטה שעות ארוכות. הוא לא הישיר מבט.

מלאכת גזירת העונש אינה קלה.

אירוע התאונה;

כתב האישום בעניינו של הנאשם תוקן במסגרת הסדר טיעון אליו הגיעו הצדדים לאחר שהסתיימה שמיעת פרשת התביעה.

כעולה מכתב האישום המתוקן, הנאשם נהג במשאית לפינוי אשפה ביום 04.12.2014.

בשעה 10:10 או בסמוך לכך, עצר הנאשם את המשאית מול רח' סאלק 14 ברמת-גן לצורך איסוף אשפה מהמקום. באותה עת ירדה המנוחה לכביש, בדרך שאינה ידועה למאשימה במדויק, בין בדרך הליכה ובין לאחר שמעדה וזאת בסמוך לחלקה האחורי של המשאית.

הנאשם הסיע את המשאית לאחור, שלא לצורך, בחוסר זהירות ונגד כיוון התנועה בנתיב נסיעתו.

במהלך הנסיעה לאחור פגע הנאשם במנוחה, לא שם לב לפגיעה והמשיך לנסוע עד שחדל לעשות כן למשמע זעקות עוברי אורח, שחזו במתרחש.

כתוצאה מן התאונה נגרמה למנוחה פציעה רב מערכתית ודום לב ומותה נקבע במקום.

התאונה וכן מות המנוחה נגרמו כתוצאה מרשלנותו של הנאשם אשר נסע לאחור שלא לצורך, ברשלנות ובחוסר זהירות מבלי שנעזר במכוון שיעמוד בחלקה האחורי של המשאית כדי למנוע סיכון או פגיעה.

במשאית בה נסע הנאשם הותקנו מראות צד חיצוניות, מצדה הימני ומצדה השמאלי ובחלקה העליון של המשאית הותקנה מצלמת ווידאו אשר מתעדת את הנעשה בחלקה האחורי ומשדרת למסך טלוויזיה הממוקם על גבי לוח המחוננים ופונה למושבו של הנהג באמצעות המראות.

ממצלמה זו יכול היה הנאשם להבחין במנוחה ללא מגבלות שדה ראייה - אילו המנוחה הגיעה מצד המשאית לכיוון חלקה האחורי או - אילו המנוחה עמדה מאחור המשאית.

הנאשם לא הבחין במנוחה בשום שלב עובר לתאונה. הגם שכאמור יכול היה להבחין בה בין באמצעות המצלמה והמסך (אילו עמדה מאחורי המשאית) ובין באמצעות המראות (אילו הגיעה מצדי המשאית).

במעשיו אלה גרם ברשלנות למות המנוחה.

גדרי הסדר הטיעון:

הודיית הנאשם נעשתה לאחר סיום פרשת התביעה ושמיעת כלל ראיות התביעה ולאחר תיקון כתב האישום באורח משמעותי, תיקון אשר הבשיל ויצא אל הפועל לאחר חקירת בוחן התנועה ולאור כשלים אשר נתגלו בראיות המאשימה.

בהתאם להסדר (ראו סעיף 7א להסדר), הנאשם רשאי לטעון כי המנוחה הגיעה מצדי המשאית, נפלה בסמוך לחלק האחורי, אל מתחת לגלגל האחורי ואז המשאית נסעה לאחור ועלתה עליה, כשהתביעה תסתפק בהודיה זו ולא תעתור להבאת ראיות לסתור.

עוד בהתאם להסדר, רשאית הייתה ההגנה לעתור לקבלת תסקיר שירות המבחן ללא התנגדות המאשימה.

אשר לעונש - לא התגבשה הסכמה בין הצדדים ואולם התביעה הגבילה עצמה לעונש מאסר לתקופה בת 11 חודשים, מאסר על תנאי, פסילה, פסילה על תנאי, פיצוי וקנס; בעוד ההגנה הייתה רשאית לטעון בהתאם להבנתה.

תסקיר שירות המבחן:

הנאשם הופנה אל שירות המבחן למבוגרים וביום 23.01.2017 הוגש בעניינו תסקיר מפורט.

מפאת צנעת הפרט יובאו אך עיקרי התסקיר והמלצותיו.

שירות המבחן עמד בתסקיר על נסיבותיו האישיות של הנאשם אשר משחר נעוריו התמודד עם אובדן אחיו בתאונת דרכים קטלנית, תאונה אשר היוותה אירוע קיצון ומכונן בחייו ובחיי משפחתו, הוא נשר מלימודיו, התמודד עם מצוקות נפשיות והסתייע בגורמי הרווחה, אשר הביאו לשילובו בגיל 19 בעבודה בעירייה בה הוא עובד במשך שני העשורים האחרונים ובה גם עבד במועד התאונה.

שירות המבחן התרשם כי הנאשם מחזיק בעמדות ברורות לעניין שמירת החוק ומתנהל באופן ראוי, מתוך הכרה וחיבור לאחריות הנדרשת ממנו כנהג עירייה, כשאירוע התאונה מהווה אירוע חריג בחייו.

שירות המבחן התייחס לתחושותיו של הנאשם בעקבות אירוע התאונה, תחושות שהחזירו אותו אל אירועי העבר. הנאשם פונה לבית החולים מאירוע התאונה לאחר שנתקף חרדה.

מאז קרות התאונה, תפקודו המשפחתי והאישי של הנאשם ירד והוא חווה "התפרקות" בכל מישורי החיים, תוך כעס וייסורים עצמיים.

הנאשם הסתייע במפגשי טיפול וכן בקבוצה טיפולית ייחודית המתקיימת בשירות המבחן למורשעים בגרימת מוות ברשלנות.

שירות המבחן התרשם כי מעורבות הנאשם בתאונת הדרכים וההליך המשפטי הנלווה לה, הינם בעלי השפעה רגשית קשה המפחיתה סיכון להישנות התנהגות בעייתית, כשהסיכון מפניו סביב הנהיגה נמוך.

לאור כל אלה וכן בשל נסיבות אישיות נוספות המפורטות בתסקיר, בא שירות המבחן בהמלצה להטיל על הנאשם צו מבחן למשך שנה וכן להטיל עליו עונש מאסר לתקופה שניתן יהיה לרצותה בדרך של עבודות שירות. עוד המליץ שירות המבחן להתחשב במצבו הכלכלי הירוד של הנאשם.

חוות דעת הממונה על עבודות השירות;

הנאשם הופנה אל הממונה על עבודות השירות וביום 29.05.2017 הוגשה בעניינו חוות דעת לפיה נמצא הנאשם מתאים לריצוי מאסר בעבודות שירות והומלץ על הצבתו במרכז יום לקשיש במרכז הרפואי תל-השומר ברמת-גן, במשך חמישה ימים בשבוע, 8.5 שעות יומיות. המועד המומלץ לתחילת ריצוי עבודות השירות הינו 08.08.2017.

טיעונים וראיות המאשימה לעונש;

טיעוני הצדדים לעונש נשמעו לפני ביום 14.06.2017 במסגרתם הוגש גיליון הרישום התעבורתי של הנאשם, אשר נוהג משנת 1995 ולחובתו 22 הרשעות קודמות. לנאשם אין עבר פלילי ואין מעורבות קודמת בתאונת דרכים.

המאשימה בטיעוניה לעונש עמדה על הערכים המוגנים בהם פגע הנאשם, במרכזם ערך קדושת החיים.

לעניין מתחם העונש ההולם טענה, כי מתחם זה נע בין עשרה לעשרים וארבעה חודשי מאסר בפועל, זאת בנוסף לפסילה משמעותית לתקופה העולה על עשר שנים.

המאשימה הפנתה לשורה של פסקי דין, מהם ביקשה ללמוד כי העונש ההולם כולל מאסר בפועל זאת לאור התוצאה הקשה והחמורה לה גרם הנאשם.

אשר למיקום הנאשם בתוך מתחם עונש ההולם, לאור הודאתו תוך נטילת אחריות, בהעדר עבר פלילי, לנוכח נסיבות חייו, לנוכח הנזק שנגרם לו באירוע ומנגד לאחר הבאת שיקולים של הרתעת היחיד והרבים בחשבון, עתרה המאשימה לאימוץ רף העונש לו טענה במסגרת הסדר הטיעון תוך גזירת 11 חודשי מאסר בפועל, פסילה בת עשר שנים, פסילה על תנאי ופיצוי למשפחת המנוחה.

המאשימה הפנתה לפסיקה ובתוכה לע"פ 6755/09 **אלמוג נ' מדינת ישראל**, בו נקבעו כללים מנחים בעת קביעת העונש ההולם בגרימת תאונת דרכים קטלנית ברשלנות, כשלטענת המאשימה יש לקבוע כי הרשלנות במקרה דנן הינה גבוהה, אמנם לא גבוהה במידה שיוחסה לנאשם טרם תיקון כתב האישום, אולם, עדיין הינה גבוהה, זאת בשם לב לכך שהנאשם לא הבחין במנוחה, גם לאחר שפגע בה ונעצר אך לנוכח משמע זעקותיהם של עוברי אורח, וכן לאור כך כי הנאשם נסע נגד כיוון התנועה.

אשר למעמד חוות דעת הממונה ותסקיר שירות המבחן, הפנתה המאשימה לפסיקה ממנה עולה כי הינם בגדר המלצות בלבד.

טיעוני וראיות ההגנה לעונש:

ההגנה ערכה את טיעוניה בכתב והשלימה טיעוניה בעל פה בעת הדיון אשר התקיים לפני ביום 14.06.2017.

בטיעוניה התייחסה ההגנה בהרחבה לראיות התביעה ובכלל זה לחקירת הבוחן ממנה עלתה אפשרות כי יתכן והמנוחה החליקה או מעדה באופן עצמאי, אף בלי מגע המשאית ורק לאחר מכן נפגעה ונדרסה ע"י המשאית.

לטענת ההגנה, כתב האישום המתוקן משקף רמת רשלנות קלה ביותר, ברף נמוך, שכן, כעולה מהעדויות, הרי שהנאשם נסע לאחור למרחק קצר של מספר מטרים ספורים עד 6 מטרים, במהירות נמוכה מ-6.5 קמ"ש, כל זאת כשבמשאית הותקן זמזם שפעל והתריע בחוזקה על נסיעה אחורנית והחל לפעול עם שילוב להילוך אחורי ועוד בטרם החלה הנסיעה לאחור.

עוד טענה ההגנה כי גיסו של הנאשם, אשר עבד עמו בעת התאונה והיה אמור לכוונו, לא עמד במקום בו אמור היה לכוונו ואולם הנאשם סבר, אף אם בטעות, כי המכוון, עת שסימן לרכב אחר לנסוע לאחור, התכוון לכוונו.

לטענת ההגנה, ניתן ללמוד מעדותו של הבוחן כי אף לו עמד המכוון במקום בו אמור היה לכוון, דהיינו בצד השמאלי של המשאית על מנת להיות בקשר עין עם הנאשם, ספק אם ניתן היה למנוע את התאונה, זאת משום שהמכוון לא היה יכול להבחין במנוחה לו הגיעה מימין. יתכן כי הנאשם אף לא היה מספיק להגיב, גם לו הוזרה בידי המכוון זאת לנוכח זמן התגובה הנדרש, המורכב מזמן תגובת המכוון, זמן תגובת הנהג ותגובת המערכת.

ההגנה הפנתה לתקנה 45 לתקנות התעבורה, אשר אינה מחייבת הסתייעות במכוון וכן לד"נ 22/83 **מדינת ישראל נ' אליהו חדריה**, שם נקבע שלא בכל נסיעה לאחור נדרש להסתייע במכוון ושאלת נחיצותו של המכוון תלויה בנסיבות.

עוד טענה ההגנה כי הנאשם לא עשה כל שימוש בטלפון ואף לא נמצאו בדמו חומרים אסורים או מסוכנים.

כן טענה ההגנה כי עדים רלבנטיים אשר היו במקום התאונה לא נחקרו.

ביחס להתנהלות המנוחה, הפנתה ההגנה להוראות תקנות התעבורה מהן בקשה ללמוד על רשלנותה ובעיקר הדברים מכוונים לתקנה 110(א) לתקנות התעבורה (חציית אדם כביש לאחר שבדק את מצב התנועה ונוכח שאפשר לחצות בבטיחות) ולתקנה 111 לתקנות התעבורה (אי ירידת הולך רגל ממדרכה או ממקום אחר באופן פתאומי ומבלי שנקט בזהירות מספקת בשעה שרכב מתקרב אליו ממרחק שאינו מאפשר לנהג רכב לעצור כדי למנוע תאונה).

המנוחה ירדה אל הכביש עם עגלת קניות ובה שקיות זבל, מבלי לנקוט באמצעי זהירות מספיקים, שלא במעבר חצייה, בעת שהמשאית נסעה לאחור לעברה, למרות שהזמזם המתריע פעל היטב, כשהמקום בו יתכן ומעדה היה מועד להחלקה, רטוב מנוזלים ובו שיפוע של הכביש ושל המדרכה אל הכביש וכן היתה מצויה בו מגרעת באבן השפה.

לאור כל אלה, טענה ההגנה כי רשלנותה של המנוחה "גבלה באיבוד הדעת" בעוד רשלנות הנאשם הייתה מזערית.

אשר לניהול המשפט ע"י הנאשם, הפנתה ההגנה להוראת סעיף 40 י"א לחוק העונשין, לפיה אין לזקוף את הכפירה ואת ניהול המשפט על ידו לחובתו וטענה כי בעקבות הניהול ולאחר שמיעת עדויות התביעה, תוקן כתב האישום לקולא ובעוד כתב האישום המקורי כלל טענה לפיה המנוחה חצתה את הכביש, הרי שבכתב האישום המתוקן נוספה האפשרות

כי המנוחה ירדה אל הכביש תוך שמעדה.

כן הפנתה ההגנה לכך, כי הנאשם חסך זמן שיפוטי רב עת הודה ובכך התייתר הצורך בשמיעת עדי ההגנה ובתוכם שני עדים מומחים, כשהנאשם לקח אחריות וכעולה מן התסקיר, ביטא עמדה ערכית ומוסרית כלפי המנוחה.

ביחס לנסיבותיו האישיות, הפנתה ההגנה לתאונה הטרגית בה נהרג אחיו הצעיר של הנאשם, למצבו הנפשי של הנאשם, לטיפול תרופתי ופסיכולוגי אותו עבר, למצבו הרפואי אשר החמיר בעטיו נזקק הנאשם לעבור ניתוח.

בנוסף, הפנתה ההגנה לפילוג המשפחתי אשר נוצר בנסיבות בהן אותו מכוון אשר אמור היה לכוון את הנאשם היה לא פחות מאשר גיסו וחברו הטוב.

ההגנה הציגה אישורים רפואיים ביחס למצבו הרפואי והנפשי של הנאשם וביחס למצב ביתו הקטינה אשר נפגעה בתאונת דרכים. כן הוצגו אישורים רפואיים ביחס לרעייתו של הנאשם וההליכים הרפואיים אותם עברה ואשר בשל צנעת הפרט לא יפורטו.

ההגנה הפנתה לעברו של הנאשם, הכולל 22 הרשעות קודמות, כולן מסוג ברירת משפט, כשהנאשם מעולם לא היה מעורב בתאונת דרכים קלה כבחמורה וכן הפנתה להמלצות שירות המבחן.

ביחס למתחם העונש ההולם הגישה ההגנה פסיקה מערכאות שונות, מהן ביקשה ללמוד כי מתחם העונש ההולם נע בין מספר חודשי מאסר בפועל אשר יכול וירוצו בעבודות שירות ועד לשניים עשר חודשי מאסר בפועל.

במכלול הנסיבות, בשים לב לרשלנות הנאשם אותה ביקשה ההגנה להגדיר כאמור כמזערית, לרשלנותה התורמת של המנוחה, להודאת הנאשם תוך נטילת אחריות ותוך חרטה כנה, לנסיבותיו האישיות, לעברו התקין, להיעדר עבר פלילי ולהיעדר מסוכנות, עתרה ההגנה לגזור על הנאשם מאסר בעבודות שירות לתקופה הקצרה משישה חודשים, תוך פסילת רישונו לתקופה שלא תעלה על שלוש שנים ולחלופין עתרה לסיווג הפסילה לתקופה העולה על 3 שנים באופן שהנאשם יהיה רשאי לנהוג ברכב מטאטא.

כמו כן, עתרה ההגנה להטיל על הנאשם צו מבחן לתקופה בת שנה, על מנת לאפשר לנאשם להשתתף בקבוצה טיפולית לנאשמים אשר הורשעו בגרימת מוות, קבוצה בה נטל הנאשם חלק במהלך שמיעת תיק זה.

הנאשם בדבריו לעונש;

הנאשם סיפר כי מאז התאונה חייו נהרסו, "התהפכו" וכך גם חיי משפחתו. מצבו הכלכלי התדרדר ומצבו הנפשי גם. הנאשם סיפר כי המראות בהם חזה "יושבות לו קשה בראש" וכן סיפר על תחושותיו הקשות מהמחשבה כי המנוחה "נהרגה מתחת לגלגלים" שלו.

הוראות החוק הרלבנטיות ;

בהתאם לסעיף 64 לפקודת התעבורה [נוסח חדש]: "העובר עבירה לפי סעיף 304 לחוק העונשין, תשל"ז-1977,

תוך שימוש ברכב, דינו - מאסר שלוש שנים ולא פחות משישה חודשים; אולם רשאי בית המשפט, אם ראה שהנסיבות מצדיקות זאת, שלא לפסוק מאסר מינימום כאמור מטעמים שיפרש בפסק הדין".

בהתאם לסעיף 40 לפקודת התעבורה [נוסח חדש]: "הורשע אדם על עבירה כאמור בסעיף 64 או לפי סעיף 64א, דינו - בנוסף לכל עונש אחר - פסילה מקבל או מהחזיק רשיון נהיגה לתקופה שלא תפחת משלוש שנים; אולם רשאי בית המשפט, בנסיבות מיוחדות שיפרש בפסק הדין, להורות על פסילה לתקופה קצרה יותר".

מדיניות הענישה הנהוגה;

בע"פ 6755/09 אלמוג נ' מדינת ישראל קבע בית המשפט העליון, כב' השופט נ' הנדל כי: "נדמה שקיימים שלושה כללים מנחים בסוגיית הענישה הראויה בעבירה של גרימת תאונת דרכים קטלנית ברשלנות. האחד, ראוי לגזור על נאשם עונש מאסר בפועל ופסילה מלנהוג לתקופה הולמת, הן בשל עקרון קדושת החיים והן משיקולי הרתעה. השני, בדרך - כלל הנסיבות האישיות של הנאשם בעבירה זו אינן בעלות משקל כבעבירות אחרות המלוות בכוונה פלילית, הן בשל אופייה המיוחד של העבירה הנידונה והן בשל ביצועה השכיח גם ע"י אנשים נורמטיביים. השלישי, אמת המידה הקובעת בעבירה זו היא דרגת הרשלנות" (הדגשה אינה במקור-ד.ב.).

גם ברע"פ 329/14 אנדריי פושינסקי נ' מדינת ישראל, קבע בית המשפט העליון, כי: "במסגרת מדיניות הענישה הראויה, בעבירה של גרימת תאונת דרכים קטלנית ברשלנות, נדרש ליתן משקל משמעותי ל"דרגת הרשלנות" אשר מאפיינת את התנהגותו של הנאשם...".

קביעת דרגת הרשלנות של הנאשם;

הנאשם הסיע את משאית פינוי האשפה בה נהג לאחור, נגד כיוון התנועה בנתיב נסיעתו ופגע במנוחה.

מלכתחילה סבר בוחן התנועה (עת/11 שלמה מזרחי), כי בעת קרות התאונה "המנוחה היתה בהליכה איטית או בעמידה" (ראו עמ' 80 ש' 13-14 לפרוטוקול).

הבוחן העיד כי בהתאם לאופי הנזקים ולמיקומם מסקנתו היא כי "למעשה המנוחה היתה או בהליכה איטית או בעצירה בזמן המגע" (ראו עמ' 62 ש' 30-31 לפרוטוקול).

במהלך החקירה התברר כי כיוון החצייה של המנוחה אינו ידוע למאשימה, כעולה מכתב האישום המתוקן.

בחקירתו ציין הבוחן, כי אם המנוחה חצתה את הכביש מצד ימין לשמאל הרי שהיא נמצאת גלויה לעיני הנאשם 2 שניות בעוד אם היא חצתה את הכביש מצד שמאל לימין הרי שהיא נמצאת גלויה לעין הנאשם 4.4 שניות (ראו בעמ' 63 ש' 13-18 לפרוטוקול).

עוד ציין הבוחן כי הנאשם יכול היה לראות את המנוחה במצלמת הרוורס ובמראות הצד אף ללא מכוון אחורי (ראו עמ' 7

66 ש' 5, עמ' 67 ש' 8 לפרוטוקול).

הבוחן העריך כי המרחק בו נסע הנאשם לאחור היה **"בין 5 עד 6 מ'** " ובכל מקרה מדובר ב **"מטרים ספורים"** (ראו עמ' 76 ש' 9, ש' 27 לפרוטוקול).

הבוחן אישר, כי המשאית היתה תקינה וכי **"הזמזם שמתריע בפני נסיעה לאחור עבד כמו שהוא צריך לעבוד"** (עמ' 64 ש' 24 לפרוטוקול) וכי ברגע שהנאשם שילב להילוך אחורי ועוד בטרם החל בנסיעה הזמזם פעל (ראו עמ' 64 ש' 31 לפרוטוקול).

בתחילה, הבוחן שלל כל אפשרות כי המנוחה החליקה בלי שום מגע ואף לא בחן אפשרות מעין זו בעת הגעתו למסקנות אליהן הגיע בדו"ח.

רק במהלך חקירתו הנגדית השיב לראשונה, כי **"האפשרות שנטענה כעת כי המנוחה החליקה בלי מגע עם המשאית, היא יכולה להיות"** ובהמשך **"יכול להיות שהמנוחה נפלה, החליקה או מעדה, כך שנוצר מצב שנקודת המגע הראשונית היא עם הגלגלים ולא כפי שהנחתי קודם בדו"ח הבוחן, כי בהכרח היה מגע בין גוף המנוחה לבין המשאית בהיותה עומדת. כלומר, אני מבקש לציין כי ייתכן מצב בו המנוחה מעדה או נפלה, לפני התאונה, ולאחר מכן נדרסה. מדובר היה באישה בת 89"**. (ראו עמ' 83 ש' 29-21 לפרוטוקול).

שינוי מהותי זה בתרחיש האפשרי של קרות התאונה משליך על דרגת הרשלנות של הנאשם.

עוד קודם להתפתחות זו ובשלב שהבוחן עוד הניח כי המנוחה חצתה את הכביש, העיד כי לזוהיא חצתה את הכביש מצד ימין לשמאל, הרי שהיתה גלויה לעיני הנאשם 2 שניות בלבד!

עתה - קיימת כאמור אפשרות כי המנוחה בכלל מעדה באופן עצמאי עוד טרם התרחשות התאונה ובטרם נסע הנאשם לאחור, כשמעידתה לא התרחשה כתוצאה ממגע עם המשאית.

לא הוצגו לפני נתונים ביחס לזמן ומשך חשיפת המנוחה לעיני הנאשם במקרה בו היא לא היתה במצב עמידה אלא במצב שכיבה טרם הפגיעה.

הבוחן העיד, כי גם לו היה נמצא מכוון אחורי הרי שממילא היה חולף פרק זמן מסוים מהרגע שהמכוון היה קולט את הסכנה ועד שהיה מדווח עליה לנאשם בצורה כזו או אחרת, וכן היה חולף גם זמן תגובת הנאשם עצמו וזמן תגובת מערכת (ראו עמ' 95 ש' 9-1 לפרוטוקול).

הבוחן טען כי בכל מקרה ובאמצעים שעמדו לרשות הנאשם היה עליו להבחין במנוחה גם לו מעדה, וגם ללא מכוון.

נדמה כי לא יכול להיות חולק, כי רשלנותו של הנאשם היתה רבה יותר לו נסע הנאשם לאחור ולא הבחין במנוחה בהיותה עומדת או צועדת מאחורי המשאית, פגע בה, המשיך וגרם לנפילתה ואז המשיך ודרס אותה.

כך, גם לא ימצא חולק כי מקום בו המנוחה מעדה קודם לכן באופן עצמאי ורק אז נדרסה עת נסע הנאשם לאחור מבלי שהיה זה הנאשם אשר גרם לנפילתה, הרי שהרשלנות שניתן ליחס לנאשם פחותה יותר, זאת בהתחשב במהירות הנמוכה בה נסע לאחור עת הזמזם האחורי פעל עוד טרם החלה הנסיעה, את טווח הזמנים הקצר של שניות ספורות בהם המנוחה היתה לכאורה יכולה להיות גלויה לעיניו של הנאשם, את בולטותה ואת נראותה במצב שכיבה אל מול מצב עמידה, כשאין זה ברור האם לו היה מבחין הנאשם במנוחה בעת מעידתה או בסמוך לכך, היתה התוצאה שונה זאת בשים לב לפרמטרים נוספים אותם יש לשקול כאמור ובתוכם זמן התגובה הנדרש וזמן המערכת.

יש לזכור עם זאת, כי הנאשם בחר ליטול אחריות ולהודות בעובדות כתב האישום המתוקן ולפיכך איני נדרשת לשאלה אם מדובר היה בתאונה נמנעת אם לאו, או אם היתה יכולה התוצאה להיות כאמור שונה.

יש גם לשקול את התנהלות המנוחה אשר כעולה מחקירת הבוחן "אין מחלוקת שהיא חצתה שלא במעבר חציה. אין מחלוקת לפי הסעיפים שהזמזם פעל. אין מחלוקת שהיא חצתה במקום שלא צריך לחצות אולי בין הרכבים שלא במעבר חציה, אין מחלוקת שהנהג נסע לאחור וזה דברים ידועים מהתחלה זה היה ככה" (עמ' 81 ש' 25-27 לפרוטוקול).

ההגנה טענה כי קיימת אפשרות כי המנוחה החליקה בעת שבקשה לזרוק שקיות זבל שהיו בעגלה שהביאה עימה ישירות אל חלקה האחורי של משאית פינוי האשפה וכך החליקה. אפשרות זו מסתברת מחומר הראיות ואין לשלול קיומה.

נכון הוא כי הנאשם נסע לאחור כנגד כיוון התנועה, אך יש לזכור, כי תקנה 45 לתקנות התעבורה הדנה בהסעת רכב לאחור אינה קובעת מהם אותם "אמצעים דרושים" כדי למנוע סיכון או פגיעה בנסיעה לאחור, כשהמחוקק לא מצא לנכון לקבוע כי בכל נסיעה לאחור יש להסתייע במכוון חיצוני, כך גם לא כשמדובר ברכב ציבורי כדוגמת רכב הסעות או רכב לפינוי אשפה או אוטובוס.

בד"נ 22/83 מדינת ישראל נ' אליהו בן עובדיה חדריה, נדון עניינו של נהג אוטובוס אשר נסע לאחור ללא מכוון ודרס למוות קטינה בת 6. שופטי ההרכב היו חלוקים בדעתם בענין רשלנותו של הנהג אך היו תמימי דעים כי לא בכל נסיעה לאחור נדרש מכוון וקבעו כי שאלת נחיצות המכוון תלויה בנסיבות המקרה.

גם במקרה שלפנינו העיד הבוחן, כי גם לו לא היה מכוון, יכול היה הנאשם להבחין במנוחה באמצעים שעמדו לרשותו.

על השאלה אימתי יידרש מכוון ניתן ללמוד מהמבחנים אשר נקבעו בעניין חדריה ובתוכם יש לשקול את הזמן ומקום האירוע, סוג הרכב, שאלת שדה הראייה ופרמטרים נוספים.

כב' הש' בייסקי בעניין **חדריה ציין**, בעמ' 313 שם: " כשלעצמי הייתי נמנע מלקבוע עקרונות ישימים לגבי סוג מסויים של כלי רכב או לגבי מקומות ספציפיים, מאחר שזו שאלה מורכבת מגורמים שונים שיש לקחתם בחשבון, בין היתר כמובן (ואולי בראש וראשונה) סוג הרכב וגדלו של השטח המת. האם במקום שומם או מאוכלס המדובר, הצפיות לתנועה ולשינויים מבחינת המקובל בשעה המסויימת, האמצעים האחרים היעילים שניתן לנקוט ושיקולים דומים, אשר במכלול הכולל יש בהם לספק את התשובה לקיום החובה על-פי התקנה הנ"ל".

במקרה שלפנינו הנאשם טען כי טעה לסבור כי גיסו אשר אמור היה לשמש כמכוון ואשר עמד בחלקה הקדמי של המשאית אכן כיוון אותו ואולם בסופו של דבר כאמור בחר הנאשם להודות בכתב האישום המתוקן ולפיו הוא לא הסתייע במכוון שעמד בחלקה האחורי של המשאית.

בע"פ (ת"א) 70315/04 **חיים נ' פרקליטות מחוז ת"א - פלילי, קבע כב' השופט כאבוב: "אין לאמור במקרה זה שעצם הנסיעה לאחור לצורך יציאה מחניית הבית, לעבר אותו שביל, ללא מכוון, יש בה משום נהיגה בחוסר זהירות, כפי שאין לומר שכל נסיעה לאחור ללא מכוון היא נהיגה חסרת זהירות, ועל בית המשפט לבדוק כל מקרה ומקרה על פי נסיבותיו, תנאי הדרך שלו, מידת הסיכון הנוצרת מעצם נהיגה לאחור ללא מכוון, אם בכלל נוצר סיכון שכזה".**

וכן ראו עפ"ת (מרכז) 42557-11-12 **יעקב בן יחיאל ניסים נ' מדינת ישראל**, אף שם חזר בית המשפט המחוזי על שנקבע כי לא כל נסיעה לאחור מחייבת הסתייעות במכוון.

במקרה שלפני אין חולק כי עמדו לרשותו של הנאשם אמצעים אחרים אשר הותקנו במשאית ונועדו לסייע לו בעת נסיעה לאחור. כך באשר למראות הצידיות וכך באשר למצלמת הווידאו אשר תעדה את הנעשה בחלקה האחורי של המשאית.

יחד עם זאת, שקילת כלל המבחנים אשר נקבעו בעניין **חדריה** וכן שקילת ארוע התאונה ומיקומו ושקילת מידת הסיכון הקיימת בעצם הנסיעה לאחור ללא מכוון, מלמדת כי ראוי היה לו לנאשם להסתייע במכוון אחורי.

לצד קביעה זו אציין, כי אין באפשרותי בשקלול הנתונים שבאו לפני לקבוע כי אי הסתייעותו של הנאשם במכוון הובילה בהכרח לתוצאה האיומה שארעה או להיפך, כשלנוכח הודאת הנאשם ונטילת אחריות איני נדרשת לקביעה זו.

כזכור, שני הצדדים תמימי דעים, כי לאחר תיקון כתב האישום - לא ניתן עוד לייחס לנאשם רשלנות ברף גבוה יותר, כפי שניתן היה לייחס לו - לו היה מורשע בעובדות כתב האישום המקורי ואולם המאשימה אוזנת בדעה כי גם לאחר התיקון רשלנות הנאשם גבוהה היא, לאור נסיעתו לאחור בניגוד לכיוון התנועה ובשים לב לעצירתו רק לאחר משמע זעקותיהם של עוברי אורח.

אין בנסיבות אלה לטעמי ולאור החסרים הקיימים בתשתית הראייתית כדי להביא להעלאת רף הרשלנות.

יש להוסיף גם, כי חרף אחריותו שאינה שנויה במחלוקת של הנאשם בגרימת מותה של המנוחה, הרי יש להביא בחשבון את התנהלותה, כשחרף קיומו של זמזם מתריע אשר החל לפעול בטרם החלה המשאית נוסעת לאחור, חרף תנאי השטח וחרף בולטותה של המשאית, מצאה מותה תחת גלגלי המשאית, ומנגד, יש לשקול כי למרבה הצער יתכן כי היא כפשוטו מעדה, החליקה ומצאה את מותה תחת גלגלי המשאית. כך או כך מדובר במקרה מצער ומיותר.

לאור מארג הראיות שבא לפני בתוכן עדות הבוחן לאחריה תוקן כתב האישום לקולא באורח משמעותי ובהעדר ממצאים ברורים ביחס לאופן התרחשות התאונה, במסד הנתונים החלקי שהובא לפני, כמו גם בהעדר ממצאים וודאיים ביחס לאופן הגעתה של המנוחה ולהילוכה, ולאור כלל הפרמטרים אשר נסקרו מעלה ולאחר ששקלתי אף את העובדה כי הנאשם לא הסתייע בסופו של יום במכוון אחורי ומנגד את קביעת הבוחן כי הנאשם יכול היה להבחין במנוחה גם בהעדרו, אני קובעת את דרגת הרשלנות של הנאשם כתואמת רף שהינו בינוני.

אציין, כי למרבה הצער, עדים רלבנטיים אשר נכחו במועד התאונה- לא נגבתה עדותם (ועיקר התייחסותי הינה לאותה גב' עם הכלבים) ויכול והיתה עדותם שופכת אור על אירוע התאונה ועל רף הרשלנות ואף זאת יש לשקול.

עתה ולאחר שקבעתי כי זהו רף הרשלנות, אפנה לקביעת מתחם העונש ההולם את נסיבותיו הספציפיות של הנאשם שלפניי, זאת בהיות הענישה אינדבידואלית.

מתחם העונש ההולם;

העיקרון המנחה בעת גזירת העונש, הינו עקרון ההלימה, לפיו צריך להתקיים יחס הולם בין חומרת מעשה העבירה בנסיבותיו, מידת אשמו של הנאשם ובין סוג ומידת העונש המוטל על הנאשם.

בהתאם לעקרון זה, על בית המשפט לקבוע מהו מתחם העונש ההולם למעשה העבירה אשר בוצע ולצורך כך, על בית המשפט להתחשב בערך החברתי אשר נפגע בביצוע העבירה, במידת הפגיעה בערך זה, במדיניות הענישה הנהוגה, בנסיבות הקשורות בביצוע העבירה ובתוך המתחם להתחשב גם בנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה.

הערך החברתי אשר נפגע במקרה שלפני הינו ערך קדושת החיים, כשחייה של המנוחה ***** ז"ל - קופחו. כך גם נפגע בטחון עוברי הדרך.

על מדיניות הענישה הנהוגה ניתן ללמוד מהוראות החוק אשר הובאו מעלה וכן מאסופת פסיקה אליה הפנו הצדדים שניהם, כשהמאשימה הפנתה לפסיקה ממנה בקשה ללמוד כי העונש ההולם הינו מאסר בפועל בעוד ההגנה הפנתה לפסיקה ממנה בקשה ללמוד כי העונש ההולם הינו מאסר בעבודות שירות ואגב כך הפנתה למקרים בהם לאחר הרשעה בעבירה של גרימת מוות ברשלנות תוך נסיעה לאחור נגזרו עונשי מאסר בעבודות שירות.

ראוי להידרש לדברי כב' השופט הנדל בעניין אלמוג, שם "הצורך להחמיר בעונש בגין עבירת גרימת תאונת דרכים קטלנית ברשלנות כמובן איננו פוטר את בית- המשפט מלבחון את המקרה הקונקרטי בצורה מידתית. נהפוך הוא בדיקה כזו תביא להקלה מסוימת בענישה בתיק אחד ולהחמרה מסוימת בתיק אחר".

וראו גם בע"פ 1323/13 רך חסן נ' מדינת ישראל (מיום 13.5.13) שם קבע בית המשפט העליון, מפי כב' השופטת עדנה ארבל (בדימוס), כי יש להבחין בין מתחם העונש ההולם לבין טווח הענישה הנהוג:

"... עוד אבקש לחדד בהקשר זה כי אין לטעות ולזהות בין מתחם העונש ההולם לבין טווח הענישה הנהוג. מדובר ב"יצורים" שונים. מתחם העונש ההולם מגלם, כאמור, הכרעה ערכית המבוססת על שיקולים שונים, כאשר מדיניות הענישה הנהוגה בעבירה הנדונה הוא רק אחד מהם. טווח הענישה הנהוג בפסיקה, לעומת זאת, הוא נתון אמפירי-עובדתי, המורכב מהעונשים המקובלים בגין עבירה מסוימת בדין הנהוג. היעדר החפיפה בין השניים עולה במפורש גם מדברי ההסבר להצעת החוק, שהפכה לימים לתיקון 113... ובניסיון שלא להיסחף יתר על המידה לדקדוקי עניות, אוסיף כי זיהוי מתחם העונש ההולם עם טווח הענישה המקובל (כיום) הוא שגוי גם מאחר שהוא יאפשר הכנסת שיקולים שאינם קשורים בביצוע העבירה לתוך השלב הראשון (של קביעת מתחם העונש), שאמור על-פי תיקון 113 להיות "נקי" משיקולים אלה... על כל פנים, פועל יוצא מהשוני בין מתחם העונש לבין טווח הענישה המקובל הוא, שמתחם העונש אינו משמש כ"תעריף ענישה קבוע" שאותו יש להחיל בצורה אוטומטית בכל המקרים העתידיים".

בהתאם להלכה זו, אין לקבוע באופן אוטומטי וגורף בכל מקרה ומקרה, כי מתחם העונש ההולם את העבירה שנעברה, של גרימת מוות ברשלנות- מחייב מאסר בפועל מאחורי סורג ובריח ואינו מאפשר ריצוי מאסר בעבודות שירות, כשכל מקרה יש לבחון לגופו, בהיות הענישה ענישה אינדיבידואלית.

גם בעניין טקאטקה קבע בית המשפט העליון הנכבד, כי: "עקרון אחידות הענישה, העומד בבסיס השגת המבקש על מידת עונשו, איננו השיקול היחיד המנחה את בתי המשפט בגזירת הדין. לעניין זה, כבר נפסק בבית משפט זה, כי: "עקרון אחידות הענישה איננו כלל הכרעה סופי ומוחלט, מין 'סרגל מכאני' שממנו אין לסטות ... אין לבצע פעולת 'העתק-הדבק' מנאשם בתיק אחד לנאשם בתיק אחר רק בשם עיקרון אחידות הענישה. שומה על בית המשפט לשקול היטב את הנסיבות המיוחדות של כל נאשם ונאשם, על מנת לחתור לענישה ההולמת את העבירה על פי אמות המידה המקובלות במשפטנו"

וכן ראו גם בע"פ 4095/12 אסולי נגד מדינת ישראל וכן בע"פ 548/05 מאירה לוי נ' מדינת ישראל, שם קבע בית המשפט העליון הנכבד, כי "המציאות מלמדת, כי פעמים רבות, התרשלות רגעית או אי תשומת-לב עשויים להסתיים באסון כבד ביותר. במקרים שכאלו, חרף העובדה, כי ניתן לבסס בהם הרשעה בעבירה של גרם מוות ברשלנות, עשוי ביהמ"ש, נסיבות חריגות ומיוחדות ביותר, להימנע מהשתת עונש מאסר בפועל, ולהסתפק בעונש של פסילת רשיון לזמן ארוך ומאסר לריצוי בעבודות שירות".

על נסיבות ביצוע העבירה למדתי מכתב האיטום המתוקן ומהראיות שבאו לפני, לאורן קבעתי את דרגת הרשלנות לרשלנות בינונית.

ובהתחשב בכל אלה ולאחר ששקלתי את כלל השיקולים הנדרשים בהתאם לתיקון 113 לחוק העונשין, אני קובעת כי מתחם העונש ההולם את העבירה שנעברה ברף הרשלנות אותו קבעתי, נע בין מאסר לשישה חודשים אשר יכול וירוצה בעבודות שירות ועד ל- 12 חודשי מאסר בפועל, פסילת רישיון נהיגה לתקופה שלא תפחת משש שנים (זאת מעבר לפסילת המינימום שלצד עבירה זו) ועד לעשר שנות פסילה, כל זאת לצד עונשים נלווים.

עתה, יש לשקול בתוך המתחם נסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה -

במסגרת זו שקלתי את הפגיעה של העונש בנאשם ובמשפחתו, את הנזקים שנגרמו לנאשם מביצוע העבירה ומהרשעתו, את נטילת האחריות של הנאשם על מעשיו, את השתלבות הנאשם בהליך טיפולי תוך שיתוף פעולה עם שירות המבחן ועם גורמי הטיפול, את התנהגותו החיובית של הנאשם המתבטאת בגליון הרשעות תעבורתי שאינו מכביד, את העדר עבר פלילי, את חלוף הזמן מעת ביצוע העבירה, את רקעו ונסיבותיו האישיים הקשות של הנאשם ואת האובדן אותו חווה וחוותה משפחתו לאור מותם של קרובי משפחה בשל תאונות דרכים.

ו לאחר ששקלתי כל אלה וכן את כלל השיקולים הנדרשים בהתאם לתיקון 113 לחוק העונשין וכן לאחר שבחנתי את המלצות שירות המבחן למבוגרים ואת חוות דעת הממונה על עבודות השירות ואיזנתי בין רכיבי הענישה, אני גוזרת על הנאשם את העונשים הבאים:

א. **קנס בסך 1,800 ש"ח או 18 ימי מאסר תמורתם.** הקנס ישולם עד ולא יאוחר מיום 01/11/2017. הנאשם יפנה למזכירות בית המשפט לשם קבלת שובר/ים תשלום.

ב. **הנני פוסלת את הנאשם מלקבל או מלהחזיק רישיון נהיגה למשך 10 שנים** אשר ימנו מיום 04/12/2014 ללא צורך בהפקדה. לא מצאתי כי יש מקום לסווג הפסילה לנוכח הזמן שנותר לסיימה וכן לנוכח מהות הסיווג שנתבקש.

המזכירות תנפיק לנאשם אישור הפקדה מיום 04/12/2014.

ג. **הנני פוסלת את הנאשם מלקבל או מלהחזיק רישיון נהיגה לתקופה של 10 חודשים, וזאת על תנאי למשך 3 שנים.**

ד. אני דנה את הנאשם למאסר למשך 6 חודשים לריצוי בעבודות שירות.

הנאשם יתייצב לתחילת ריצוי העונש ביום 08/08/2017 בשעה 08:00 ביחידת עבודות השירות מפקדת מחוז מרכז ברמלה וירצה את העונש במרכז יום לקשיש במרכז הרפואי תה"ש ברמת-גן, משך חמישה ימים בשבוע 8.5 שעות עבודה יומיות.

ה. **אני דנה את הנאשם למאסר למשך 6 חודשים, וזאת על תנאי למשך 3 שנים**, והתנאי הוא שלא יורשע בעבירה של גרימת מוות ברשלנות זאת בניגוד לסעיף 304 לחוק העונשין בקשר עם סעיף 64 לפקודת התעבורה.

ו. **ניתן צו מבחן למשך שנה מהיום**, זאת בהתאם לתסקיר שירות המבחן מיום 23.1.17, במסגרתו ישתתף הנאשם בקבוצה טיפולית ובשיחות פרטניות.

פיצוי הכספי - לא מצאתי כי במקרה זה מתאפשרת פסיקת פיצוי כספי למשפחת המנוחה. לא ברור די הצורך מי הם יחידים המנוחה. לאור מטרת הפיצוי ומהות ההליך אמנע מהטלת פיצוי, זאת מבלי להקל ראש בסבל המשפחה אשר וודאי מבכה את לכתה של המנוחה בטרם עת.

המזכירות תשלח עותק מפרוטוקול הדיון אל שירות המבחן ואל הממונה על עבודות השירות.

זכות ערעור בתוך 45 יום לבית המשפט המחוזי בתל-אביב.

ניתן היום, 23 ביולי, 2017